Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MELCHIORA WATHELETA
přednesené dne 10. července 2018 [1]

Věc C-478/17

IQ
proti
JP

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunalul Cluj (župní soud v Kluži, Rumunsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Postoupení věci soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání – Pojem ‚soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé‘ “

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu článku 15 nařízení (ES) č. 2201/2003 [2] byla podána Tribunalul Cluj (župní soud v Kluži, Rumunsko) v rámci sporu mezi žalobkyní, paní IQ, matkou tří nezletilých dětí, které s ní bydlí od roku 2012 ve Spojeném království, proti odpůrci, panu JP, otci dětí, který je cizím státním příslušníkem s bydlištěm v Rumunsku, ve věci rodičovské zodpovědnosti.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

2. Body 12, 13 a 21 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 znějí následovně:

„(12) Pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti stanovená tímto nařízením jsou formulována s ohledem na nejlepší zájmy dítěte, zejména na blízkost. To znamená, že příslušným by měl být především soud členského státu, ve kterém má dítě své obvyklé bydliště, s výjimkou určitých případů změny bydliště dítěte, nebo soud určený dohodou nositelů rodičovské zodpovědnosti.

(13) V zájmu dítěte toto nařízení výjimečně a za určitých podmínek umožňuje příslušnému soudu postoupit věc soudu jiného členského státu, pokud je [má] tento jiný soud z hlediska svého umístění vhodnější [lepší předpoklady] k projednání věci. […]

(21) Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě by měly být založeny na zásadě vzájemné důvěry a důvody pro neuznání by měly být omezeny na nezbytné minimum.“

1 – Původní jazyk: francouzština.

2 – Nařízení Rady ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. 2003, L 338, s. 1, tzv. „nařízení Brusel IIa“; Zvl. vyd. 19/06, s. 243).

3. Článek 1 nařízení č. 2201/2003 stanoví:

„1. Toto nařízení se bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se:

[…]

b) přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.“

4. Článek 2 nařízení č. 2201/2003 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení:

1) ‚soud‘ zahrnuje všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení podle článku 1;

[…]“

5. Článek 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Obecná příslušnost“, stanoví:

„Soudy členského státu jsou příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.“

6. Odstavce 1 a 2 článku 12 nařízení č. 2201/2003, nadepsaného „Pokračování příslušnosti“, stanoví:

„1. Soudy členského státu příslušné podle článku 3 rozhodovat o návrhu na rozvod, rozluku nebo na prohlášení manželství za neplatné jsou příslušné rozhodovat o každé věci týkající se rodičovské zodpovědnosti spojené s tímto návrhem v případě,

a) že alespoň jeden z manželů má rodičovskou zodpovědnost k dítěti

a

b) příslušnost těchto soudů výslovně či jiným jednoznačným způsobem přijali manželé a nositelé rodičovské zodpovědnosti v době zahájení řízení, a je to v zájmu dítěte.

2. Soudní příslušnost podle odstavce 1 končí,

a) jakmile se rozhodnutí vyhovující návrhu na rozvod, rozluku nebo na prohlášení manželství za neplatné nebo tento návrh zamítající stane pravomocným;

b) v případech, kdy řízení o rodičovské zodpovědnosti ke dni uvedenému v písmenu a) stále probíhá, jakmile se rozhodnutí vydané v takovém řízení stane pravomocným;

c) jakmile řízení uvedená v písmenech a) a b) skončí z jiného důvodu.

[…]“

7. Článek 15 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu [soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání]“:

„1. Výjimečně mohou soudy členského státu příslušné ve věci, pokud se domnívají, že soud jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah, je [má] vzhledem ke svému umístění vhodnější [lepší předpoklady] k projednání věci nebo její určité části, a v případě, že je to v zájmu dítěte:

a) přerušit řízení v dané věci nebo její části a vyzvat strany, aby podaly návrh u soudu tohoto jiného členského státu v souladu s odstavcem 4, nebo

b) požádat soud jiného členského státu, aby převzal příslušnost v souladu s odstavcem 5.

2. Odstavec 1 se použije

a) na žádost strany nebo

b) z podnětu soudu nebo

c) na žádost soudu jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah v souladu s odstavcem 3.

Postoupit věc z podnětu soudu nebo na žádost soudu jiného členského státu je možné pouze se schválením alespoň jedné ze stran.

3. Má se za to, že dítě má zvláštní vztah k členskému státu ve smyslu odstavce 1, pokud tento členský stát

a) se stal obvyklým bydlištěm dítěte poté, co bylo zahájeno řízení u soudu uvedeného v odstavci 1, nebo

b) je bývalým obvyklým bydlištěm dítěte nebo

c) dítě je jeho státním příslušníkem nebo

d) je obvyklým bydlištěm nositele rodičovské zodpovědnosti nebo

e) je místem, kde se nachází jmění dítěte, a věc se týká opatření k ochraně dítěte ve vztahu ke správě, zachování a nakládání s tímto jměním.

4. Soud členského státu příslušný ve věci stanoví lhůtu, ve které musí být zahájeno řízení u soudů tohoto jiného členského státu v souladu s odstavcem 1.

Pokud do této doby řízení u soudů zahájeno není, pokračuje soud, který řízení zahájil, ve výkonu své příslušnosti v souladu s články 8 až 14.

5. Soudy tohoto jiného členského státu mohou z důvodu zvláštních okolností věci v [nejlepším] zájmu dítěte přijmout soudní příslušnost do šesti týdnů ode dne, kdy o to byly požádány v souladu s odst. 1 písm. a) nebo b). V tomto případě se soud, který zahájil řízení jako první, prohlásí za nepříslušný. Jinak soud, který zahájil řízení jako první, pokračuje ve výkonu své příslušnosti v souladu s články 8 až 14.

6. Pro účely tohoto článku soudy spolupracují buď přímo, nebo prostřednictvím ústředních orgánů určených podle článku 53.“

8. Článek 19 tohoto nařízení, nadepsaný „Překážka litispendence a závislé žaloby“, stanoví:

„[…]

2. Pokud je řízení ve věci rodičovské zodpovědnosti ke stejnému dítěti v téže věci zahájeno u soudů různých členských států, přeruší soud, u něhož bylo řízení zahájeno později, bez návrhu řízení až do doby, než se určí příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první.

3. Pokud je určena příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, prohlásí se soud, který řízení zahájil později, za nepříslušný ve prospěch tohoto soudu.

V tom případě může strana, která podala návrh u soudu, který zahájil řízení později, podat tento návrh u soudu, který zahájil řízení jako první.“

9. Článek 23 nařízení č. 2201/2003, nadepsaný „Důvody pro neuznání rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti“, stanoví:

„Rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti se neuzná,

[…]

e) jestliže je neslučitelné s pozdějším rozhodnutím ve věci rodičovské zodpovědnosti, které bylo vydáno v členském státě, v němž se o uznání žádá;

[…]“

B. Rumunské právo

10. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v Rumunsku čl. 448 odst. 1 bod 1 Codul de procedură civilă román (rumunský občanský soudní řád) stanoví, že rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti vydaná v prvním stupni jsou vykonatelná. Podle rumunských procesních předpisů může být tedy výkon soudních rozhodnutí vydaných v prvním stupni ve věcech rodičovské zodpovědnosti zastaven, pouze je-li vyhověno odvolání.

II. Spor v původním řízení a předběžné otázky

11. Dne 26. listopadu 2014 žalobkyně podala IQ, matka tří dětí bydlící společně s nimi ve Spojeném království od roku 2012, u Judecătoria Cluj-Napoca (soudu prvního stupně v Kluži, Rumunsko) návrh na rozvod vůči otci svých tří dětí, odpůrci JP, který je cizím státním příslušníkem s bydlištěm ve Floreşti v Rumunsku.

12. Touto žalobou se žalobkyně rovněž domáhala, aby jí soud svěřil výlučný výkon rodičovské zodpovědnosti ke třem nezletilým dětem, které se z manželství narodily, aby bydliště dětí bylo u ní a soud uložil odpůrci povinnost platit výživné.

13. Posledně uvedený podal vzájemnou žalobu, kterou se domáhal rozhodnutí o rozvodu na základě dohody, nebo podpůrně z viny obou, nařízení společného výkonu rodičovské zodpovědnosti ve vztahu ke třem dětem narozeným z manželství, jakož i vytvoření podmínek pro zachování osobní vazby s dětmi.

14. Na jednání konaném dne 28. září 2015 ověřil Judecătoria Cluj-Napoca (soud prvního stupně v Kluži) svou pravomoc a příslušnost k projednání věci a prohlásil se za příslušný. Jelikož strany souhlasily s rozvodem na základě dohody, tento soud konstatoval, že byly splněny podmínky pro posouzení tohoto bodu návrhových žádání. V důsledku toho soud rozhodl o rozvodu na základě dohody a oddělil další body návrhových žádání, které se nevztahovaly čistě k rozvodu, v jejichž posuzování pokračoval a stanovil datum jednání k provedení důkazů.

15. Občanskoprávním rozsudkem Judecătoria Cluj-Napoca (soud prvního stupně v Kluži) částečně vyhověl návrhu žalobkyně a vzájemné žalobě odpůrce, nařídil společný výkon rodičovské zodpovědnosti ve vztahu ke třem dětem narozeným z manželství, stanovil bydliště dětí v bydlišti žalobkyně, stanovil výši výživného na děti placeného odpůrcem a podmínky styku otce s dětmi.

16. Dne 7. září 2016 podali matka a otec dětí proti tomuto rozhodnutí odvolání k předkládajícímu soudu.

17. U tohoto soudu IQ požaduje, aby jí byl svěřen výlučný výkon rodičovské zodpovědnosti a styk otce s dětmi byl upraven v omezenějším rozsahu. JP žádá, aby byl styk s dětmi rozšířen.

18. IQ podala dne 26. prosince 2016 u High Court of Justice (England & Wales), Family Division, Family Court, Birmingham [Vrchní soud (Anglie & Wales), oddělení pro rodinné záležitosti, Birmingham, Spojené království] návrh na vydání soudního zákazu vůči otci dětí. Dne 3. ledna 2017 se u tohoto soudu také domáhala, aby tento soud rozhodl o péči o děti.

19. Téhož dne soud přijal předběžné opatření zakazující otci dětí styk s dětmi až do vydání konečného rozhodnutí v této věci. Uvedený soud dne 2. února 2017 rovněž vyzval předkládající soud, aby řízení přerušil, neboť bydliště dětí se se souhlasem rodičů nachází ve Spojeném království.

20. Na základě usnesení přijatého High Court of Justice (England & Wales), Family Division, Family Court, Birmingham) [Vrchní soud (Anglie a Wales), oddělení pro rodinné záležitosti, Birmingham] byla dne 6. července 2017 podána u předkládajícího soudu žádost o postoupení věci uvedenému soudu ve Spojeném království podle článku 15 nařízení č. 2201/2003 vzhledem k tomu, že přinejmenším od roku 2013 měly tři dotčené děti obvyklé bydliště ve Spojeném království, tedy v jurisdikci dožadujícího soudu, a nikoli v Rumunsku, a to během celého řízení před rumunskými soudy.

21. Předkládající soud uvádí, že v projednávaném případě se soud, který požádal o postoupení věci, nachází ve stadiu odvolání a že již existuje rozhodnutí v prvním stupni.

22. Rovněž připomíná, že rozhodnutí vydané v prvním stupni Judecătoria Cluj-Napoca (soudem prvního stupně v Kluži) je podle čl. 448 odst. 1 bod 1 rumunského občanského soudního řádu vykonatelné, dokud toto rozhodnutí nebylo zrušeno, a odpůrce tedy může požadovat jeho plnění.

23. Pokud by předkládající soud měl postoupit věc soudu Spojeného království na základě článku 15 nařízení č. 2201/2003, neměl by možnost rozhodnout o odvolání, a rozhodnutí vydané v prvním stupni by tudíž dále platilo.

24. Za těchto okolností se Tribunalul Cluj (župní soud v Kluži) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Rozumí se výrazem ‚soudy členského státu příslušné ve věci [příslušné k rozhodnutí ve věci samé]‘ uvedeným v článku 15 [nařízení č. 2201/2003] stejně tak soudy příslušné ve věci v prvním stupni, jakož i soudy odvolací? Je zapotřebí zjistit, zda může být věc na základě článku 15 nařízení č. 2201/2003 postoupena vhodněji umístěnému soudu [soudu s lepšími předpoklady k jejímu

projednání], je-li příslušný soud, od něhož je žádáno postoupení věci vhodněji umístěnému soudu [soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání], soudem odvolacím, zatímco vhodněji umístěným soudem [soudem s lepšími předpoklady k jejímu projednání] je soud prvního stupně.

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, jak má příslušný soud, který postoupí věc vhodněji umístěnému soudu [soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání], naložit s rozhodnutím vydaným v prvním stupni?“

III. Řízení před Soudním dvorem

25. Písemná vyjádření předložila pouze rumunská vláda a Evropská komise, přičemž žádný z účastníků původního řízení to nepovažoval za nezbytné. Soudní dvůr nepožadoval ani nenařídil jednání.

IV. Analýza

A. K první otázce

1. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

26. Rumunská vláda připomíná, že Soudní dvůr rozhodl, že za účelem zajištění zohlednění nejlepšího zájmu dítěte při uplatňování úpravy příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti normotvůrce Evropské unie využil, jak vyplývá z bodu 12 odůvodnění tohoto nařízení, kritérium blízkosti [3]. Na základě tohoto kritéria je příslušnost soudu obecně stanovena v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 podle místa obvyklého bydliště dítěte v době podání žaloby [4]. Článek 12 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, který se v zásadě stanoví, že soud příslušný k rozhodnutí o návrhu na rozvod na základě článku 3 téhož nařízení je rovněž příslušný rozhodovat o všech věcech týkajících se rodičovské zodpovědnosti spojených s tímto návrhem, představuje výjimku z pravidla o příslušnosti stanoveného v článku 8 nařízení č. 2201/2003.

27. Pokud jde nejprve o čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, rumunská vláda poukazuje na to, že pojem „soud členského státu příslušný ve věci [příslušný k rozhodnutí ve věci samé]“ není v uvedeném nařízení definován. Je tudíž třeba tento pojem vykládat s ohledem na kontext tohoto ustanovení a cíle sledované nařízením č. 2201/2003.

28. Rumunská vláda dále připomíná, že pravidla pro určení příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti jsou obsažena v kapitole II oddílu 2 nařízení č. 2201/2003, jehož je článek 15 součástí. Věcný rozsah působnosti článku 15 nařízení č. 2201/2003 se tedy shoduje s rozsahem ustanovení pro určení příslušnosti obsažené v tomto oddíle 2 kapitoly II nařízení č. 2201/2003 [5]. Z toho vyplývá, že „příslušným soudem“ ve smyslu čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 může být kterýkoli z příslušných soudů ve věcech rodičovské odpovědnosti stanovených v článcích 8 až 14 nařízení č. 2201/2003. V důsledku toho článek 15 nařízení č. 2201/2003 podle rumunské vlády svěřuje soudu uvedenému v tomto článku úkol rozhodnout ve věci v oblasti rodičovské zodpovědnosti na základě příslušnosti stanovené nařízením bez ohledu na to, zda jde o prvostupňový či odvolací soud.

3 – Viz rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 45).

4 – Viz rozsudky ze dne 15. února 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, bod 52), a ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 46).

5 – V tomto ohledu viz rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 30).

29. Rumunská vláda má konečně za to, že pojem „soud […] příslušný ve věci [příslušný k rozhodnutí ve věci samé]“ uvedený v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 neoznačuje jen to, že se jedná o soud, který je s to na základě své příslušnosti rozhodnout ve věci samé, ale rovněž i to, že se dotčený soud prohlásil za příslušný.

30. Pokud jde o okamžik, kdy soud, který je věcně příslušný, může postoupit věci soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání, rumunská vláda uvádí, že čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 nestanoví žádné časové omezení.

31. V této souvislosti uvádí, že podle čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2201/2003 soudní příslušnost podle čl. 12 odst. 1 tohoto nařízení končí mimo jiné, jakmile se rozhodnutí týkající se rodičovské zodpovědnosti stane pravomocným nebo řízení skončí z jiného důvodu. Ve věci v původním řízení může soud, který řízení zahájil jako první, postoupit věc k projednání soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání na základě článku 15 nařízení č. 2201/2003 až do doby, než skončí příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první. Rumunská vláda má za to, že při postoupení věci musí příslušný soud posoudit případ od případu, zda jsou kromě jiného splněny podmínky stanovené v článku 15 tohoto nařízení[6].

32. Proto v takové situaci, jako je situace v původním řízení, je věcí příslušného soudu, tedy soudu, který zahájil řízení jako první, ověřit, zda postoupení věci k soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání splňuje podmínky stanovené v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, a konkrétně zda soud, jemuž má v úmyslu věc postoupit, má lepší předpoklady k tomu, aby v oblasti rodičovské zodpovědnosti vydal rozhodnutí, které nejlépe poslouží nejlepšímu zájmu dítěte.

33. Rumunská vláda navrhuje odpovědět na první otázku v tom smyslu, že ustanovení nařízení č. 2201/2003 obecně, a konkrétně článek 15, musí být vykládána v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené ve věci v původním řízení, umožňují soudu členského státu příslušnému k rozhodnutí ve věci samé ve smyslu čl. 12 odst. 1 tohoto nařízení postoupit věc soudu jiného členského státu, který považuje za soud mající lepší předpoklady k jejímu projednání, dokud neskončí jeho příslušnost podle čl. 12 odst. 2 nařízení č. 2201/2003

34. Kromě toho by měl soud příslušný k rozhodování ve věci samé posoudit a stanovit případ od případu, zda postoupení věci, která se nachází ve fázi opravného prostředku, splňuje podmínky stanovené v článku 15 nařízení č. 2201/2003, a konkrétně zkoumat, zda soud, k němuž má být věc postoupena, má lepší předpoklady k tomu, aby rozhodl ve věci rodičovské zodpovědnosti, a zda je postoupení v nejlepším zájmu dítěte.

35. Podle Komise čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 umožňuje přenesení příslušnosti pouze na soud „jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah“. Článek 15 odst. 3 nařízení č. 2201/2003 obsahuje taxativní výčet kritérií vymezujících pojem členského státu, k němuž má dítě zvláštní vztah. V tomto ohledu není členský stát stávajícího obvyklého bydliště dítěte uveden v tomto výčtu, zatímco příslušnost soudů nacházejících se v členském státě obvyklého bydliště dítěte je „základním kamenem“ soudní příslušnosti ve věci rodičovské zodpovědnosti.

36. Komise má nicméně za to, že použití článku 15 nařízení č. 2201/2003 by nemělo být vyloučeno v případě, kdy mají oba soudy pravomoc. Bylo by tedy v rozporu s *ratio legis* tohoto ustanovení vyloučit jeho aplikaci na soud členského státu, jehož vztah k dítěti je nejsilnější.

37. Pokud jde o vztah mezi články 15 a 19 nařízení č. 2201/2003, článek sice 19 ukládá soudu, který zahájil řízení později, přerušit řízení v případě, kdy příslušnost soudu, který zahájil řízení jako první, byla potvrzena, avšak tento požadavek by neměl vylučovat možnost, aby soud, který zahájil řízení později, podal žádost v souladu s čl. 15 odst. 2 písm. c) nařízení č. 2201/2003.

6 – Viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, body 56 až 59).

38. Co se týče výrazu „soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]“, uvedeného v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, Komise uvádí, že tento výraz v žádném případě neindikuje, že je tato možnost omezena pouze na soudy prvního stupně.

39. Komise se domnívá, že *ratio legis* článku 15 nařízení č. 2201/2003 přiznává vnitrostátnímu soudu určitý prostor pro uvážení, jež mu umožní případně přijmout rozhodnutí o přenesení příslušnosti, avšak za podmínky, že je toto přenesení v „nejlepším zájmu dítěte“.

2. Posouzení

a) Úvod

40. V předkládacím rozhodnutí, které je velmi krátké a obsahuje pouze 21 bodů, se Tribunalul Cluj (župní soud v Kluži) Soudního dvora dotazuje (první otázka), jakým způsobem má být vykládán pojem „soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]“ uvedený v čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 a zda lze podle čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 postoupit věc soudu, který má lepší předpoklady k projednání věci v původním řízení, pokud je postupující soud soudem odvolacím a soudem s lepšími předpoklady je soud prvního stupně.

41. Nejprve je třeba připomenout, že Soudní dvůr již měl příležitost vyjádřit se k výkladu ustanovení uvedených v článku 15 nařízení č. 2201/2003, ale doposud se nevyjádřil k výkladu pojmu „soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]“, jak je stanoveno v odstavci 1 tohoto článku.

42. V rozsudku ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819), z něhož v tomto stanovisku vícekrát cituji a který se týká zejména výkladu článku 15 nařízení č. 2201/2003, se vnitrostátní soud dotazoval na rozsah a podmínky uplatnění tohoto ustanovení, ale rovněž na pojem „vhodněji umístěný soud [soud s lepšími předpoklady k projednání]“ a příslušná kritéria pro určení tohoto soudu, jakož i na pojem „[nejlepší] zájem dítěte“[7]. Soudní dvůr rozhodl, že požadavek, že postoupení musí být v nejlepším zájmu dítěte, znamená, že se příslušný soud s ohledem na konkrétní okolnosti věci ujistí, zda jím zamýšlené postoupení věci soudu jiného členského státu nemůže mít škodlivý dopad na situaci dotyčného dítěte[8].

43. Jak uvádí Komise, podstata projednávané věci podle spočívá v tom, že dva soudy v zásadě odvozují svou příslušnost z nařízení č. 2201/2003.

44. V tomto ohledu vzhledem k tomu, že obvyklé bydliště dětí se patrně nachází ve Spojeném království od roku 2012, a to bez přerušení po celou dobu trvání případu, může příslušnost rumunských soudů (které zahájily řízení jako první) ve věcech rodičovské zodpovědnosti být založena pouze na základě čl. 12 odst. 1[9] ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou nařízení č. 2201/2003 („obvyklé bydliště odpůrce“), tedy na základě příslušnosti odvozené z příslušnosti ve věci rozvodu. Toto ustanovení je výjimkou z pravidla o příslušnosti stanoveného v článku 8 nařízení č. 2201/2003[10].

7 – Viz též mé stanovisko v uvedené věci (C-428/15, EU:C:2016:458). Viz rovněž obdobná věc nedávno rozhodnutá Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království): In the matter of N (Children) [2016] UKSC 15. Ohledně analýzy viz například Pirrung, J., *Forum (non) conveniens – Art. 15 EuEheVO vor zwei obersten Common law-Gerichten*, IPRax, 2017, 562, číslo 6, jež uvádí, že jak Soudní dvůr ve věci D. (C-428/15), tak Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) „sind auf unterschiedlichen Wegen zu richtigen Ergebnissen gekommen und haben einem besseren Verständnis der *forum non conveniens* […]-Regel in europäischen Sorgerechtsverfahren beigetragen“.

8 – Viz rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 61). Viz rovněž rozsudek ze dne 19. listopadu 2015, P (C-455/15 PPU, EU:C:2015:763), který se zabývá zejména ustanovením čl. 23 písm. a) nařízení č. 2201/2003, jež se týká důvodů pro neuznání rozhodnutí ve věcech rodičovské odpovědnosti založených na veřejném pořádku a rovněž se incidenčně zabývá výkladem článku 15 nařízení č. 2201/2003.

9 – Viz body 2 a 10 předkládacího rozhodnutí.

10 – Viz stanovisko generálního advokáta Y. Bota ve věci W a V (C-499/15, EU:C:2016:920, bod 51).

45. Přestože manželství bylo rozvedeno rumunským soudem, odvozená příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti se nadále řídí čl. 12 odst. 2 písm. b) nařízení č. 2201/2003 až do doby, než rozhodnutí ve věci nabude právní moci, k čemuž v projednávané věci nedošlo.

46. Vzhledem k tomu, že všechny tři děti mají své obvyklé bydliště ve Spojeném království, kde žijí se svou matkou od roku 2012, soudy Spojeného království (u nichž zahájila žalobkyně řízení později) odvozují svou příslušnost ve věci rodičovské zodpovědnosti z článku 8 nařízení č. 2201/2003 [11].

47. Domnívám se tedy, že je třeba vyjasnit, zda se článek 15 nařízení č. 2201/2003 týkající se přenesení příslušnosti použije: buď v případě, kdy jsou soudy dvou členských států příslušné podle tohoto nařízení, nebo zda umožňuje přenesení příslušnosti pouze na soudy členského státu, které by jinak nebyly příslušné podle tohoto nařízení.

48. V posledně uvedeném případě je odpověď jednoduchá: článek 15 nařízení č. 2201/2003 se na projednávanou věc nepoužije. Bylo by tedy třeba vyřešit pouze jednoduchou otázku překážky litispendence podle článku 19 nařízení č. 2201/2003 [12].

1) Použije se článek 15 nařízení č. 2201/2003 v případě, kdy jsou soudy dvou členských států příslušné podle tohoto nařízení?

49. Článek 15 nařízení č. 2201/2003 obsahuje inovativní pravidlo, které výjimečně umožňuje, aby soud, u něhož bylo zahájeno řízení a který je příslušný v dané věci, postoupil věc soudu v jiném členském státě, má-li tento lepší předpoklady k projednání věci. Soud může postoupit celou věc, nebo její určitou část [13].

50. Platí totiž, že „[v]e věcech rodičovské zodpovědnosti je jednou z hlavních novinek v nařízení [č. 2201/2003] – v tomto ohledu napodobující [úmluvu ze dne 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (dále jen „Haagská úmluva z roku 1996“] – zavedení mechanismu pro dialog mezi evropskými soudci, založeného na posouzení jejich pravomoci z hlediska vhodnosti. Na základě doktríny *forum non conveniens* článek 15 nařízení [č. 2201/2003] a [– pozoruhodné ustanovení [14],

11 – „Pokud jde o kontext, jehož součástí je čl. 8 odst. 1 a čl. 12 odst. 3 nařízení č. 2201/2003, bod 12 odůvodnění tohoto nařízení upřesňuje, že příslušnými by měly být především soudy členského státu, ve kterém má dítě obvyklé bydliště. V souladu s tímto bodem odůvodnění čl. 8 odst. 1 tohoto nařízení stanoví, že obecná příslušnost ve věci rodičovské zodpovědnosti se určuje na základě tohoto bydliště“ (rozsudek ze dne 1. října 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, bod 41).

12 – V případě, že by byl použitelný pouze článek 19, neboť je zřejmé, že obě řízení mají v otázce rodičovské zodpovědnosti stejný předmět, bylo by na soudu Spojeného království, aby se prohlásil za nepříslušný, neboť řízení u něj bylo zahájeno později. Viz v tomto ohledu věc Liberato (C-386/17), v níž probíhá řízení před Soudním dvorem a v níž je Soudní dvůr dotazován stran důsledků zjevného porušení úpravy překážky litispendence uvedených v článku 19 nařízení č. 2201/2003 ve věcech rodičovské zodpovědnosti. Předkládající soud se táže, zda takové porušení může představovat překážku uznání rozhodnutí přijatého porušením této úpravy na základě výhrady veřejného pořádku dožádaného členského státu, s přihlédnutím k článku 24 nařízení č. 2201/2003 nebo porušením procesněprávních kogentních ustanovení unijního práva.

13 – Viz Praktický průvodce pro uplatňování nařízení Brusel IIa, který zveřejnila Evropská komise, 2015, dostupný na http://e-justice.europa.eu, s. 34.

14 – Bereme-li v úvahu různé evropské právní systémy a především systémy Brusel I a Brusel Ia, které neumožňují takovouto soudní spolupráci mezi členskými státy (alespoň ne v současné době). Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 1. března 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, body 38 a 41), v němž Soudní dvůr konstatuje, že „použití teorie *forum non conveniens*, která ponechává široký prostor pro uvážení soudci, kterému byl spor předložen, pokud jde o to, zda je vhodnější, aby meritum sporu rozhodl jiný cizí soud, může zasáhnout předvídatelnost pravidel o příslušnosti upravených Bruselskou úmluvou, zejména těch, které stanoví článek 2, a následkem toho i zásadu právní jistoty, která je základem této úmluvy“. V tomto ohledu viz například Ni Shuilleabhain, M.: *Cross-Border Divorce Law, Brussels II bis*, Oxford University Press, 2010, s. 202 a násl. (na str. 225 autor navrhuje vložit do nového právního předpisu ustanovení kopírující článek 15 nařízení č. 2201/2003, které by rovněž umožňovalo za určitých okolností postoupit věci související s rozvodem).

avšak často považované za poměrně složité –] umožňuje ‚postoupení' věci k projednání soudu s lepšími předpoklady k rozhodnutí v této věci (srov. s články 8 a 9 Haagské úmluvy z roku 1996 […], které rozdělují tento mechanismus na převzetí [pravomoci – *forum non conveniens*] nebo výkon pravomoci [*forum conveniens*] […]) [15].

51. Článek 8 Haagské úmluvy z roku 1996 umožňuje, aby byla podána žádost pokaždé, když se příslušný orgán domnívá, že orgán jiného smluvního státu by mohl „lépe" posoudit nejlepší zájem dítěte. Podle čl. 8 odst. 2 písm. d) Haagské úmluvy z roku 1996 existence těsného vztahu s dítětem představuje hodnoticí kritérium pro určení „nejlepšího" orgánu pro posouzení zájmu dítěte, avšak nezakládá povinnost.

52. Přestože způsob fungování mechanismu nařízení č. 2201/2003 a Haagské úmluvy z roku 1996 nejsou totožné, nevidím žádný zásadní důvod pro to, aby článek 15 nařízení č. 2201/2003 nemohl být použit v případě „konkurence" pravomocí, tedy jsou-li dva soudy (různých členských států) příslušné na základě tohoto nařízení.

53. Domnívám se totiž, že tak je tomu tím spíše, že přenesení příslušnosti musí být umožněno podle článku 15 nařízení č. 2201/2003, neboť soud, k němuž se navrhuje věc přenést, *ex hypothesi*, musí mít úzký vztah k dítěti.

54. Článek 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 totiž umožňuje postoupení dané věci soudu jiného členského státu, než je stát obvykle příslušného soudu, pouze pokud takové přenesení splňuje jednak konkrétní a přísně vymezené podmínky [16] a jednak k němu dochází pouze výjimečně [17], jak vyplývá z bodu 13 odůvodnění tohoto nařízení.

55. Jak Soudní dvůr rozhodl nejprve v rozsudku ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 50), podle čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 smí k postoupení věci v oblasti rodičovské zodpovědnosti soudem členského státu dojít pouze ve prospěch soudu jiného členského státu, ke kterému má dotyčné dítě „zvláštní vztah".

56. Dále podle rozsudku ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 51) za účelem zjištění existence takového vztahu v dané věci je třeba vycházet z faktorů, které jsou taxativně vyjmenovány v čl. 15 odst. 3 písm. a) až e) nařízení č. 2201/2003. Z toho plyne, že věci, v nichž tyto faktory chybí, jsou bez dalšího z mechanismu postoupení vyloučeny.

57. Přitom podle bodu 53 téhož rozsudku se první dva faktory týkají bydliště, které dotyčné dítě získalo v dotčeném jiném členském státě buď před zahájením řízení, nebo po zahájení řízení u obvykle příslušného soudu, a podle bodu 52 tyto údaje prokazují blízkost mezi dítětem, jehož se věc týká, a jiným členským státem, než je stát soudu příslušného k jejímu projednání na základě čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003.

15 – Gallant, E.: *Le forum non conveniens de l'article 15 du règlement Bruxelles II bis* (*affaire C-428/15, D*), Revue critique de droit international privé (RCDIP), 2017, s. 464. Viz rovněž k čl. 15: Ancel, B., a Muir Watt, H.: *L'intérêt supérieur de l'enfant dans le concert des juridictions: le règlement Bruxelles II bis*, RCDIP, 2005, s. 569, Gallant, E.: *Règlement II bis, Rép. Internat*. Dalloz, 2007, č. 157, jakož i Joubert, N.: *Autorité parentale*, J.-Cl. svazek 549-20, 172.

16 – Například: „in Spain, a decision from the Supreme Court which refused to transfer the jurisdiction to a Belgian court, whereas the whole family was now living in Belgium. The refus[al] was based on the fact that a significant period of time had elapsed since the beginning of the proceedings and that the best interests of the child required a quick resolution of his situation" (viz rozsudek Tribunal supremo ze dne 7. července 2011, 496/2011, SP/SENT/639104), tato pasáž je citována Pataut, E., a Gallant, E., in Magnus, U., a Mankowski, P. (eds), *ECPIL – European Commentaries on Private International Law, Brussels IIbis Regulation*, Otto Schmidt, 2017, s. 175. Viz rovněž rozsudek [2016] UKSC 15, uvedený v poznámce pod čarou 7.

17 – Viz rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 47).

58. Je tedy zřejmé, že členský stát obvyklého bydliště dítěte v současné době nepatří mezi státy uvedené v tomto ustanovení, zatímco příslušnost soudů nacházejících se v členském státě obvyklého bydliště dítěte je základním kamenem příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti. Tato skutečnost naznačuje, že článek 15 nařízení č. 2201/2003 se týká pouze určení příslušnosti na základě postoupení věci soudu jiného členského státu, jehož příslušnost k projednání věci nebyla dosud založena podle nařízení č. 2201/2003.

59. Domnívám se však, že to nevylučuje, aby bylo možné článek 15 tohoto nařízení použít v případě, kdy mají oba soudy pravomoc, a to tím spíše pokud jsou si vědomy, že jeden z nich má k projednání věci lepší předpoklady.

60. Jsem totiž toho názoru (stejně jako Komise), že je zcela logické, že na „místo obvyklého bydliště" v členském státě, jež je základem pro určování příslušnosti ve věcech rodičovské zodpovědnosti, má osoba užší vazbu než na předchozí bydliště (jak připouští sám rumunský soud). Článek 15 nařízení č. 2201/2003 – který by měl za výjimečných okolností umožnit jistou flexibilitu s cílem lépe chránit nejlepší zájem dítěte – svědčí ve prospěch výkladu pojmu „zvláštní vztah k členskému státu" včetně členského státu bydliště dítěte (v projednávané věci od roku 2012), což znamená, že toto ustanovení se použije v případech, v nichž je soudem s nejlepšími předpoklady soud, který již je příslušný podle nařízení č. 2201/2003.

61. Toto tvrzení je podpořeno rovněž právní naukou.

62. Zaprvé „[*Article 15 is about] a court having jurisdiction as to the substance of the matter pursuant to Articles 8-14 of the Regulation [transferring jurisdiction to a Member State] not necessarily also having jurisdiction pursuant to Article 8 et seq. of the Regulation*" [18].

63. Zadruhé „[*a]nother and far more important principle laid down in Article 15(1) is that this transfer can be for the benefit of any Member State's court. The provision states that this transfer should concern a court "with which the child has a particular connection", and the exact nature of these connections is listed in paragraph (3). However, Article 15(1) does not require that the designated court would otherwise have jurisdiction over the subject matter. Therefore, the transfer mechanism is […] [one] allowing a competent court to transfer a case to any Member State court, provided that the particular connection is identified. This analysis implies that Article 15 is not only a court cooperation provision, but contains also a jurisdictional rule. The effect of this rule is to give jurisdiction to any Member State court, providing there is a particular connection between the court and the child*" [19], o což podle všeho jde v projednávané věci.

64. V důsledku toho lze konstatovat, že: „*Article 15(1) can therefore be analysed in connection with Article 12(3) of the Regulation, which also provides for a very open jurisdictional rule. The difference lies [in] the fact that Article 12(3) relies on party autonomy, whereas Article 15(1) relies on judicial cooperation. The bases of jurisdiction are therefore very different, but the main effect of both provisions is very similar: giving jurisdiction to a court that is not designated by any of the connecting factors of the Regulation*" [20].

65. Z výše uvedeného vyplývá, že článek 15 nařízení č. 2201/2003 je v projednávaném případě použitelný.

18 – Staudinger-Pirrung, BGB, Vorbem C-H zu Art. 19 EGBGB, Internationales Kindschaftsrecht, 2009, článek 15 nařízení č. 2201/2003, odst. C 89.

19 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska. Viz Pataut, E., Gallant, E., *op. cit.*, s. 176.

20 – Viz Pataut, E., Gallant, E., *op. cit.*, s. 176.

2) Pojem „soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]“

66. Zdůrazňuji, že tento pojem jako takový není v nařízení č. 2201/2003 definován.

67. V této souvislosti je třeba tento pojem vykládat s ohledem na kontext, do něhož zapadá článek 15 nařízení č. 2201/2003, a cíle sledované uvedeným nařízením [21].

68. Proto se domnívám (stejně jako rumunská vláda), že pojem „soud příslušný ve věci samé“ musí být vykládán ve vztahu k pojmu „soud“. V souladu s čl. 2 bodem 1 nařízení č. 2201/2003 se „soudem“ rozumějí všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení podle článku 1 nařízení č. 2201/2003 [22].

69. Z rozsudku ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 61) vyplývá, že čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že k tomu, aby mohl mít příslušný soud členského státu za to, že soud jiného členského státu, ke kterému má dítě zvláštní vztah, má lepší předpoklady k projednání věci, musí se ujistit o tom, že postoupení věci takovému soudu může přinést pro posouzení této věci skutečnou a konkrétní přidanou hodnotu, s přihlédnutím mimo jiné k procesním pravidlům použitelným v uvedeném jiném členském státě, a že k tomu, aby mohl mít příslušný soud členského státu za to, že takové postoupení je v nejlepším zájmu dítěte, musí se zejména ujistit, že uvedené postoupení věci nemůže mít škodlivý dopad na situaci dítěte.

70. Postačí uvést, že nic v použitých výrazech („soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé“) nenaznačuje, že by možnost postoupit příslušnost podle čl. 15 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 byla omezena pouze na soudy prvního stupně.

71. Vzhledem k tomu, že původní soud má široký prostor pro volné uvážení, který mu umožňuje rozhodnout, zda věc k přenesení příslušnosti přistoupí či nikoli (což je ostatně logické, neboť je to v souladu s teorií *forum non conveniens, z* níž vychází přenesení příslušnosti podle článku 15 nařízení č. 2201/2003), jsem toho názoru (stejně jako Komise), že neexistuje žádný důvod k tomu, aby byl tento prostor pro uvážení vyhrazen pouze soudu prvního stupně. To platí tím spíše, pokud možnost přenesení příslušnosti může vyvstat, až věc začne projednávat soud vyššího stupně.

72. V řízení před rumunskými soudy byla totiž projednávaná věc posuzována před odvolacím soudem, když byla doručena žádost o přenesení ze strany soudu ve Spojeném království, kterému byla věc předložena matkou přibližně dva roky poté, co podala žalobu u rumunského soudu. V průběhu celého procesu děti bydlely ve Spojeném království. Pokud by řízení pokračovalo v Rumunsku, děti by zde musely být vyslechnuty a mohl by být nezbytný britský znalecký posudek, aby bylo možné správně posoudit rozhodnutí, které je třeba učinit v oblasti rodičovské zodpovědnosti (péče o dítě a právo na styk s dítětem). To by mohlo zvýšit náklady na řízení a prodloužit jeho délku, třebaže je vždy v zájmu dítěte, aby rozhodnutí v této oblasti byla přijata co nejdříve.

73. Proto musí být výraz „soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]“ obsažený v článku 15 nařízení č. 2201/2003 vykládán v tom smyslu, že se vztahuje rovněž na soudy, které mohou buď na základě žádosti, nebo z vlastního podnětu postoupit věc soudu jiného členského státu, který je vhodnější k projednání [soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání], a to za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené v článku 15 nařízení č. 2201/2003.

21 – Obdobně viz rozsudek ze dne 27. října 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, bod 41).

22 – Podle čl. 1 se toto nařízení použije mimo jiné na žádosti týkající se rozvodu a rodičovské zodpovědnosti.

B. K druhé otázce

1. Shrnutí vyjádření účastníků řízení

74. Rumunská vláda uvádí, že nařízení č. 2201/2003 je založeno na zásadách spolupráce a vzájemné důvěry mezi soudy, které vedou k vzájemnému uznávání a výkonu soudních rozhodnutí vynesených v členských státech [23]. Podle Soudního dvora je inherentní zásadě vzájemné důvěry, že soud členského státu, u kterého byl podán návrh ve věci rodičovské zodpovědnosti, ověří svou příslušnost na základě článků 8 až 14 nařízení č. 2201/2003 [24]. Jak upřesňuje článek 24 nařízení č. 2201/2003 uvedeného nařízení, soudy ostatních členských států nemohou přezkoumávat posouzení příslušnosti učiněné prvním soudem [25].

75. Účelem právních norem o upuštění od projednání věci je navíc zabránit tomu, aby probíhala souběžná řízení před soudy různých členských států a existovala protichůdná soudní rozhodnutí.

76. Rumunská vláda navrhuje odpovědět na druhou otázku v tom smyslu, že ustanovení nařízení č. 2201/2003 obecně, a konkrétně její článek 15, musí být vykládány v tom smyslu, že za takových okolností, jako jsou okolnosti věci v původním řízení, kdy podle čl. 15 odst. 1 nařízení čl. 2201/2003 příslušný soud rozhodl o postoupení věci soudu s lepšími předpoklady k jejímu projednání, a posledně uvedený soud v souladu s čl. 15 odst. 5 první větou tohoto nařízení souhlasil s tím, že přijme soudní příslušnost podle čl. 15 odst. 5 druhé věty téhož nařízení, soud, který zahájil řízení jako první, se prohlásí za nepříslušný.

77. Komise v podstatě tvrdí, že v případě přenesení příslušnosti na soud jiného členského státu bude mít rozhodnutí vydané v prvním stupni účinky, které mu přiznává vnitrostátní právo, dokud nebude změněno nebo nahrazeno s účinkem do budoucna novým rozhodnutím jakéhokoli jiného soudu, který je příslušný podle nařízení č. 2201/2003.

2. Posouzení

78. Svou druhou otázkou se předkládající soud Soudního dvora táže pro případ kladné odpovědi na první otázku na to, jak naložit s rozhodnutím vydaným v prvním stupni rumunskými soudy, byla-li věc postoupena soudu s lepšími předpoklady k projednání věci v původním řízení.

79. Podle čl. 448 odst. 1 bod 1 rumunského občanského soudního řádu je rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti vydané v prvním stupni vykonatelné.

80. Jak uvádí Komise, co se týče osudu rozhodnutí vydaného rumunskými soudy prvního stupně před případným přenesením pravomocí ze strany odvolacího soudu – v projednávaném případě předkládajícího soudu – bod 13 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 sice hovoří o postoupení „věci“, avšak odst. 1 a 5 čl. 15 nařízení č. 2201/2003 hovoří pouze o převzetí nebo výkonu soudní „příslušnosti“.

81. V souladu s čl. 15 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 soud, který zahájil řízení jako první, se prohlásí za nepříslušný, pokud soud jiného členského státu přijme příslušnost, a tím ukončí řízení, které před ním probíhá, nebo v opačném případě v něm nadále pokračuje.

23 – Viz rozsudek ze dne 15. února 2017, W a V (C-499/15, EU:C:2017:118, bod 50).

24 – Viz rozsudek ze dne 15. července 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 73).

25 – Viz rozsudek ze dne 15. července 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, bod 74).

82. To jinými slovy znamená, že dokud žádost o převzetí příslušnosti trvá, soud, u něhož byla věc zahájena jako první, věc stále projednává. Proto v případě, že se ukáže, že během této doby hrozí dítěti bezprostřední riziko, přísluší tomuto soudu vykonávat svou pravomoc v souladu s nařízením č. 2201/2003 s cílem přijmout veškerá nezbytná opatření na ochranu dítěte. Tato opatření jsou podle nařízení č. 2201/2003 (článek 21 nazvaný „Uznávání rozhodnutí“) právně uznávána a zůstávají v platnosti do doby, než se soud jiného členského státu, který souhlasil s převzetím příslušnosti, rozhodne uplatnit svou pravomoc je zrušit nebo změnit.

83. Stejně tak osud rozhodnutí soudu prvního stupně musí být vyřešen v souladu s vnitrostátním právem členského státu, který přenesl příslušnost.

84. Domnívám se (stejně jako Komise), že jakmile se dožadující soud prohlásí za nepříslušný a bude zahájeno nové řízení, soud dožádaného členského státu, na nějž byla příslušnost přenesena, ji může vykonávat.

85. Podotýkám, že článek 21 a následující nařízení č. 2201/2003 se týkají uznávání a výkonu rozhodnutí a že čl. 23 písm. e) konkrétně stanoví, že rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti se neuzná, jestliže je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v této věci v dožádaném členském státě.

86. Z toho vyplývá, že rozhodnutí vydané v prvním stupni před rumunským soudem bude mít účinky, které mu přiznává vnitrostátní právo, dokud nebude změněno nebo nahrazeno s účinkem do budoucna novým rozhodnutím jakéhokoli jiného soudu, který je příslušný podle nařízení č. 2201/2003.

V. Závěry

87. Z těchto důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Tribunalul Cluj (župní soud v Kluži) takto:

„1) Výraz ‚soudy členského státu příslušné ve věci [soudy členského státu příslušné k rozhodnutí ve věci samé]‘ uvedený v článku 15 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1347/2000, se také vztahuje na soudy, které mohou buď na základě žádosti, nebo z vlastního podnětu postoupit věc soudu jiného členského státu, který je vzhledem ke svému umístění vhodnější k projednání věci [soudu jiného členského státu s lepšími předpoklady k jejímu projednání], a to za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené v článku 15 nařízení č. 2201/2003.

2) Odvolací soud, který přenese příslušnost na soud jiného členského státu, se prohlásí za nepříslušný podle čl. 15 bodu 5 nařízení č. 2201/2003, čímž končí řízení u něj vedené v souladu s příslušným vnitrostátním procesním právem. Rozhodnutí vydané v prvním stupni v rámci dotčeného řízení bude mít účinky, které mu přiznává vnitrostátní právo, dokud nebude změněno nebo nahrazeno s účinkem do budoucna novým rozhodnutím jakéhokoli jiného soudu příslušného podle nařízení č. 2201/2003.“